

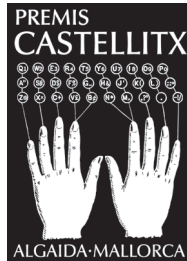
Rafel Crespí Ramis

Les orenetes encara porten espines

*Rosa d'Or de la Pau de Narració Curta
Certamen Literari de Castellitx*

ALGAIDA, 1979

Col·lecció Binària · Premis Castellitx · PC-1979-N-R-0073-0048

© del text: Rafel Crespí Ramis

© de l'edició: Ajuntament d'Algaida, 2013

Coberta, maquetació i disseny de la col·lecció: Bartomeu Salas Mascaró

Coordinació editorial: Bartomeu Salas Mascaró

Ajuntament d'Algaida

C/ del Rei, 6 · 07210 Algaida (Illes Balears)

Tel.: 971 12 50 76 · 971 66 56 79

ajuntament@ajalgaida.net

premiscastellitx@ajalgaida.net

biblioteca@ajalgaida.net

www.ajalgaida.net

Queden totalment prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació, total o parcial, d'aquesta obra.

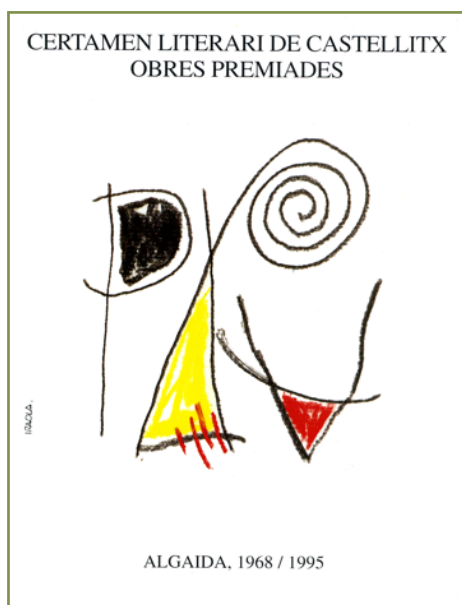
Rafel Crespí Ramis

Les orenetes encara porten espines

*Rosa d'Or de la Pau de Narració Curta
Certamen Literari de Castellitx*

ALGAIDA, 1979

L'any 1979 el Certamen Literari es convocà sota la denominació *XII Certamen de Poesia i Prosa i el X Concurs de Poesia Popular (Glosats) amb motiu de la Festa de Santa Maria de la Pau de Castellitx*. Es presentaren un total de quaranta-dos treballs —vint-i-dos de poesia, vuit de narració curta i dotze de glosat—. El Jurat va estar format per Catalina Enseñat, Pere Mulet Cerdà, Josep Maria Llompart, Gabriel Janer Manila, Baltasar Coll Tomàs i Antoni Mulet.

La narració *Les orenetes encara porten espines* de Rafel Crespí Ramis fou publicada per primera vegada al recull *Certamen Literari de Castellitx. Obres premiades 1968/1995* (Algaida: Ajuntament d'Algaida, 1995).

La il·lustració de la coberta del volum que recull les obres guardonades als Premis Castellitx entre el 1968 i el 1995 és de Paco Iraola.

Les oronetes encara porten espines

I VA ESSER AQUELLA NIT clara de tardor. Era de lluna plena marinera i solitària, sense cap núvol ni boira que l'entenebrís, la nit. Semblava que les estrelles, desenfeinades bubotes de la foscor, es treien els ulls, il·luminant amb més nitidesa, per fitar-nos d'aprop i per esser testimonis no convidats d'una cerimònia privada. Era el dia de les verges quan decidírem fer-ho, en aquell paratge mariner on la remor estrident de les ones, que s'esbardellaven amb totes les forces contra les roques, es barrejava amb el so dels llunyans picarols, tot formant una simfonia hiperbòlica com a música de fons. Ho férem sense cap prejudici ni remordiment, mentre els nostres pares menjaven bunyols greixosos arrebossats de sucre i els joves cantaven velles serenates pel carrer. Tu saps bé que no fou un acte gratuït, fruit de l'atzar, ni una tombada de cap. Contràriament, pens —i crec que tu també ho penses— que fou l'acte més sofisticat de la nostra aventura.

No em penediré mai d'aquest capítol que rutllàrem plegats, ni d'haver començat a debanar la troca al revés. No vull, tampoc, cercar-li un sentit que ho expliqui tot. Per què? Quina funció té cercar un per què a tot? Seria inútil, tanmateix sempre adequam les nostres respostes a la nostra realitat i d'acord amb els nostres principis. Per això vull recordar la nostra història sense posar massa esment en esbrinar el sentit de cada fet, de cada paraula: només vull esbravar-me damunt el paper i gaudir de rebolcar-me dins les innocents aventures del passat.

Encara ara record com vengueres a mi, astorada, recelosa, tremolant com una fulla de poll. La teva carrera anguniosa davant l'agent d'ordre et dugué a refugiar-te dins la nostra cotxeria. Trobares la porta oberta i la tancares d'un cop sec, com si res no et fos estrany. Jo, que estava netejant el cotxe, em vaig espantar. Ara pens que tingueres sort de trobar-m'hi dedins en comptes del meu pare, supòs que ell t'hagués tret defora cridant «comunistes, rojos, ganduls, garrot us donaria jo!». Però trobares les portes del cel obertes de pintre en ample i un sant Pere generós que correspongué a la teva escarrufadora abraçada. Quan el teu cor hagué recobrat el ritme normal, vaig acaronar-te tendrament els cabells i vaig eixugar-te les tènues llàgrimes. Després parlàrem.

—Em dic Mònica.

—Jo Fèlix Maria.

La cosa més difícil és esser conseqüent amb la realitat i nosaltres no ho tinguérem en compte, car la retallàrem arbitràriament en nom de la justícia i de la pau, fent-ne una només assequible per a nosaltres que portava, en el fons, tots els prejudicis i convencionalismes que més rebutjàvem. Ara, des de la perspectiva que em dóna aquest temps que he deixat transcórrer, ara que han refredat les cabòries revolucionàries que ens enfollien, pens que l'error més greu que cometérem fou fer bandera d'uns fets pels quals només sentíem una mena de passió romàntica, d'uns fets que manejàvem com a titelles. Havíem d'haver acceptat que la realitat és per si mateixa revolucionària. Ja sé que penses que ara és massa fàcil cridar rere la roca però també has de tenir en compte que la nostra farsa esdevingué en cinisme i que tu mateixa et canviaves el nom pel d'Aurora de la Llibertat. Ara me n'adon que aquesta sensació de crisi començà el dia que vaig conèixer en Josep, el nostre amic poeta. Ell sempre en feia befa, de la nostra activitat, tot improvisant gloses que em repetia, turmentant-me, fins que ja les sabia de memòria.

Els còctels Molotov i les bales de goma seguien el seu descompasat i estrepitós concert. Tu i jo n'érem absents d'aquella epopeia. Pujàrem al meu cotxe —un Seat esportiu de color xampany amb dues ratlles vermelles al costat— i vaig posar música. Tu ja t'havies adonat de la situació, les teves galtes havien recobrat la gallardia i només quedaven

algunes notes d'un petarrell eixorc. Ho classificares tot: el luxós cotxe familiar, l'utilitari de la meva mare, la moto de cros i un caramull d'artefactes no últim model, que s'amuntegaven per donar-los sortida. Els Beatles ompliren l'atmosfera de paraules belles i romàntiques. Després d'un silenci sepulcral, on les mirades sostingueren un imprecís diàleg, intentares d'excusar-te per la teva intrusió contant-me les darreres circumstàncies: militaves en un col·lectiu i aquella tarda us llançàreu al carrer impetuosament, demanant la llibertat d'uns companys vostres detinguts dies abans mentre repartien octavetes; coneixies bé aquest tipus d'accions, estaves acostumada a córrer davant la policia, ja havies posat call als cops de la porra i, fins i tot, de passar-te la nit tancada a la humida i fosca comissaria. Però aquella tarda t'entrà por, una por estranya que mai no havies sentit i t'obligà a refugiar-te, com un conill indefens, a la nostra lloriguera. El to apassionat i convençut de les teves paraules féu que m'interessàs per les teves idees. Abans de marxar-te, et vaig suggerir que ens tornàssim a veure i que m'explicassis la teva doctrina. Quedàrem pel proper diumenge en una cafeteria cèntrica.

Ara que l'efervescència revolucionària s'ha diluït i només queden algunes ombres diàfanes del nostre passat, sent la necessitat de dir-te que la política no arribà a apassionar-me mai, m'era indiferent el tipus de govern que hi havia. Ja sé que semblava un perfecte revolucionari, però el que veritablement desitjava era poder lluir les comoditats que el pluri-assalariament organitzat del meu pare em permetia. També he de confessar-te que mai no he estat tancat al *cuartelillo* per motius ideològics. Ens hi tancaren un diumenge de primavera, havíem sortit al camp per gaudir de la natura i a la tarda arribàrem prest a l'estació: per entretenir-nos jugàrem amb les vagonetes de les vies mortes, imaginàrem històries fantàstiques; per un moment em vaig sentir l'atracador més famós de l'oest... a la fi n'espenyàrem una i el cap de l'estació ens aglapí a tots, ens denuncià a la Guàrdia Civil que ens tancà. Nosaltres ploràvem com a nins petits. L'endemà, després d'un exhaustiu interrogatori, ens deixaren lliures.

Com pots veure tot és diferent del que et vaig contar aquell diumenge a la cafeteria. Arribares tard. Dins una carpeta groga, d'un groc tuberculós, tota decorada d'ocells, em portares la propaganda. La terras-

sa era plena de gent i ens asseguérem vora un vell matrimoni estranger. Tenien la pell vermella, d'un vermell de domàs on s'hi confonien desdibuixats tatuatges. Exhalaven un tuf d'oli salobre, els estrangers. El cambrer ens portà dos gin-tònics amb gel i una tallada de llimona. No trobàvem motiu per encetar la conversa. Amb paraules vagues m'explicares la propaganda i em convidares a participar en les vostres accions. Mentre assaboríem el combinat em digueres que tu també pertanyies a una família acomodada, el teu pare descendia d'aristòcrates de Ciutat i havia aconseguit, amb molta puteria, com tu ho qualificares, salvar-se de la ruïna. Tu nasqueres amb la mel a la boca, eres filla única, anaves al millor col·legi de monges, tenies un professor particular que et resolía els problemes de física, i àdhuc, un any el teu pare subornà la monja perquè t'aprovàs les matemàtiques. Portaves tot el junyiment que pertanyia a la teva casta, ho tenies tot... Però un dia t'adonares del teu avorriment. Et rebel·lares contra el teu quotidià paradís imposat pel destí; t'alliberares de la falda metòdica i de les marededeuetes penjades del coll, calçares unes sabates de sola de goma i vestires uns vaquers els dies de festa major; per esnobisme et familiaritzares amb els escriptors marginats i, per major dissort dels teus, t'enrolares en un col·lectiu d'esquerres.

T'escoltava gojós, calia improvisar alguna mentida per desmitificar-te, per no sentir-me un no res vora tu, per això vaig falsejar els motius de la meva estada a la comissaria.

S'atracava la nit, la lluna trista i clapada, guaitava indecisa entre els núvols. Nosaltres n'érem absents del que ens envoltava. Havíem trobat un ideal pel qual lluitar, un conglomerat de paraules, estridents, abans estranyes i, fins i tot, repugnants, que ara manejàvem amb naturalitat, malgrat que no acabàssim d'entendre el seu significat. El cel era estrellat de rellotges folls sense corda; havíem edificat castells d'illusos i quasi tocàvem el cel amb un dit. Exhaurits els gins-tònics, lentament, com si les paraules caiguessin encotonades del cel, vaig dir-te: t'estim.

Aquella mateixa nit vaig somniar que encapçalava una manifestació; portàvem pancartes, cridàvem. De sobte, ens trobàrem pujant, com a cirenaics, l'escala de ca nostra, els crits esdevingueren càntics litúrgics i les pancartes ciris de processó pasqual. Quan em disposava a cometre el parricidi per tal d'establir la justícia social, aparegué, davant de mi, la

meva ombra i, amb una bufada, com si fóssim globus d'hidrogen; ens llençà a l'atmosfera podrida de la nostra ciutat.

Ja fa gairebé tres anys que vaig deixar aquests fulls oblidats dins una carpeta blava. Avui, cercant uns poemes d'en Josep, l'he trobada plena de pols, sota un munt de papers de la nostra casa de camp. Els he rellegit detingudament, intentant recercar el significat exacte que tengueren en temps passat. Després, un impuls del subconscient m'ha obligat a cloure aquesta ingènua història esgotant totes les reminiscències del passat.

Ara, quan tenc davant unes quartilles, tot em sembla complicat i difús. Per més que m'esforç no aconseguisc de trobar el cap del fil que plegats debanàvem. No puc coordinar unes poques idees sense pensar en el nostre amic Josep, el poeta. Ell fou el qui em plantejà, d'una manera crítica, el desenllaç. Ara, el seu record em turmenta el cervell i no puc pair aquest revés del destí. Tantes il·lusions trencades per una mort absurda. A en Josep li agradava la velocitat, tenia un cotxe esportiu preparat. Aquell trist dissabte sortírem a les tres de la matinada del músic-bar. Estava engatat de notes i crits del jazz rock, el bar. Mentre consumíem estranys còctels, parlàrem de moltes coses, unes de banals i sense importància, d'altres plenes de vitalitat, que reflectien les nostres inquietuds. Parlava molt en Josep, digué que d'aquella conversa en sortiria el millor poema de la seva vida. Tenc el pressentiment que quan el cotxe feia voltes dins el farratge, ran del revolt, en Josep pensava els darrers versos d'aquest poema inèdit que s'emportà a la tomba.

Des del primer moment vaig admirar-lo, en Josep. La seva sinceritat, el seu actuar conseqüent que li donava un aire de seguretat, d'optimisme perllongat i constant, era el que més m'impressionava. Encara ara record com el vaig conèixer. Fou en el bar de la facultat; me'l presentà en David Àngel pensant que jo el convenceria perquè participàs en el nostre collectiu. Digué en David Àngel que en Josep era un poeta amb pretensions i que estava a punt de publicar un llibre. Ben aviat, ambdós, ens guanyàrem la confiança, però no vaig aconseguir mai, com pretenia en David Àngel, que vingués a cap reunió.

Sempre he dit que no portava fòbies revolucionàries, en Josep. Ara, quan tenc a les mans totes les poesies que els amics hem arreplegat per fer-li un homenatge, pens que aquesta afirmació és falsa. Ell era un ver-

tader revolucionari actiu. Tot el que nosaltres ens proposàvem i no aconseguíem mai, ell ho feia amb la poesia. La nostra aventura no passava d'unes manifestacions diguem-ne estrambòtiques i espectaculars, d'una comèdia buida on —com ell deia— els actors no se sentien identificats amb els personatges. Ara em vénen a la memòria unes paraules que, potser, influïssin definitivament a la baixada del teló. Era un diumenge a la sortida del cinema; en to paternal em digué: «la vostra causa no te cap mèrit, és massa fàcil i infantil, no us costa res sortir al carrer amb l'esprai a la mà i embrutar les parets de consignes amb les quals no estau d'acord, o agafar una barca i anar-vos-en a un illot, que el vostre pare n'està carregat d'accions de la comercialització, per reclamar-ho parc natural. Tanmateix un dia abandonareu aquesta lluita romàntica i us adonareu que només foren uns mots encreuats entretinguts, una diversió única que només és a l'abast de la vostra casta; àdhuc us esforçareu per retrobar la vostra consciència de classe». Aquestes paraules, encara ara fixades en el meu cervell, sembraren la confusió i una sensació d'instabilitat s'apoderà de mi. Em vaig decidir aquell dia de tardor, havíem acabat la classe prest i tu tenies ganes de menjar bunyols.

Embragatge, primera, gas. No, les maniobres del cotxe no es pensen, es fan automàticament. Però jo sé pensar, sí, pens. Els meus pares m'han donat estudis superiors, vaig aprendre molt en aquell col·legi de frares: sumar, restar, fer les complicades equacions polinòmiques... No, jo no som d'aquells que criden esglaiadament: «Tanta suerte que en nuestro barrio tenemos discoteca!». No jo no vaig a les discoteques, ni cap de nosaltres té cap mena de passió pel Travolta. Port una activitat intel·lectual, particip en un col·lectiu d'esquerres, tenc consciència de classe. Quina? Treballadora, burgesa? No ho sé, dubt, lluit. Proletaris del món ajunteu-vos. Com? no ho sé, tampoc no som la mare superiora per fer-vos caritat. Les meves armes són l'esprai i el crit al carrer i les reunions als bars extravagants on consumim quantitats considerables de whisky. Nosaltres ens podem permetre el luxe de consumir-lo. Tres anys de lluita i que he aconseguit? Res, molt, espaiar-me.

— T'agraden els bunyols?

No, els trob fats, la vida és fada i jo he volgut introduir el pebre i la sal. He desertat de la meua classe, però ara hi tornaré, amb més força, no

portaré la ressaca d'aquests anys, seré verjo i tallaré el bacallà a la meua mesura, intentaré de retrobar els camins de la felicitat imposada i les roses que l'alegren. Compreu-vos una neurosi i sigueu feliç. On les venen? A la botiga del cap de cantó. Per favor, dues neurosis d'artesanía, és un luxe de classe, vostè comprèn? No n'hi ha, la setmana que ve en rebrem fetes en sèrie de distints tipus i preus: no m'interessen les he de menester ara mateix, li pagaré el que sigui, el meu pare posa en nom meu un milió de pessetes al banc. Estic traumatitzat, ni per aquí puc evadir-me, no hi ha altre remei: beuré Coca Cola *lachispadelavida*. Estic pensant o somniant? Beu, beu Coca Cola fins que esclatis com el mul de na Catalineta, afarta't, hi pots posar una tallada de llimona o mesclar-la amb rom, distingeix. En aquest moment cridaria amb totes les forces la paraula merda.

Després d'estar sadolls de bunyols vaig explicar-te el que pensava. Et va estranyar molt i digueres que em disposava a fer una covard capitulació. No, no era capitular el que em proposava, sinó que volia deixar de fingir, deixar d'interpretar un paper que malgrat el sabés de memòria em venia ample. Volia prendre consciència de la meua pròpia realitat i, a partir d'aquí, edificar el futur.

De camí de casa ens aturàrem en aquella urbanització, ran del mar; de tots els papers i objectes que s'identificaven amb el col·lectiu en férem una foguera. A la claror difusa dels papers encesos, decidírem posar punt i final a aquella història amb el primer acte conscient: fent l'amor, no amb falsos pretextos revolucionaris com abans havíem fet, sinó perquè ens adonàrem que els nostres cossos, joves i vigorosos, necessitaven esbravar-se el sexe.

